

Srovnání dvou českých překladů Sinkiewiczova *Quo vadis*

Magdalena Wacnik

(Ústav bohemistických studií, Filozofická fakulta UK Praha)

Oponentský posudek diplomové práce

M.Wacnik si pro svou diplomovou práci zvolila světově proslulé dílo klasika polské literatury Henryka Sinkiewiczze *Quo vadis*, jehož dva české překlady podrobila srovnávací analýze.

Svou práci diplomantka rozdělila do šesti částí. V první části (s. 11 až 13) podává stručný přehled života a díla Henryka Sinkiewiczze.

Druhá část v podkapitolách 1 až 10 představuje román *Quo vadis* (s. 13 až 32). Zmiňuje se o jeho původu a Sinkiewiczově motivaci pro volbu jeho názvu. Seznamuje nás s několika historickými fakty z období vlády císaře Nerona i s přesným časovým vymezením děje románu. V páté podkapitole se věnuje těm postavám románu, které mají historické jádro, zatímco následující podkapitola uvádí ty postavy, jež si Sinkiewicz vymyslel. V dalších podkapitolách se již velice stručným způsobem zmiňuje o kompozici díla a o obrazech křesťanství a pohanství, jež si autor zvolil pro sdělení, které svým románem adresoval současníkům i generacím následujícím.

Třetí a čtvrtá a pátá část diplomové práce by měly přinášet teoretickou základnu pro vlastní práci diplomantky. Nazývají se Přeložitelnost jako základní východisko teorie a praxe uměleckého překladu (s. 33 až 37), Překladatelská ekvivalence a adekvátnost (s.38 až 42) a Vybrané otázky překladu jako komunikačního aktu se zřetelem k jazykové problematice (s.43 až 52). Diplomantka v nich vychází především z monografie Literární překlad a komunikace od doc. M.Hrdličky. Dle seznamu odborné literatury, který diplomantka ke své práci přikládá, je zřejmé, že vedle práce doc. Hrdličky prostudovala ještě teoretickou práci J.Levého a A. Popoviče. Vedle těchto autorů však v teoretické části své diplomové práce zmiňuje celou řadu dalších autorů, jako by jejich práce znala přímo, nikoli zprostředkovaně. Tomu odpovídá způsob citace, který diplomantka používá: např. *J.Šabršula, 1983 (s.35)*, *K.Horálek, 1967* a *J.Vilikovský, 1984 (s.33)* a řada dalších. Pokud diplomantka přejímala myšlenky těchto autorů nikoli přímo z jejich práce, ale zprostředkovaně, měla uvést celý název jejich díla, nikoli jen rok vydání. Čtenář její práce se tímto způsobem nedozví, z jakého primárního zdroje v práci prezentované názory vlastně pocházejí.

Poměrně rozsáhlá část diplomové práce věnovaná teorii překladu měla posloužit jako teoretické východisko jednotlivých hledisek, ze kterých se dá překlad posuzovat. Bohužel

mnoho propojení mezi touto částí a vlastní srovnávací prací autorky jsem v její diplomové práci nenalezla.

V šesté části práce se tedy diplomantka věnuje srovnání dvou českých překladů románu Henryka Sienkiewicze *Quo vadis*. Zaměřila se na porovnání překladů tohoto díla, jednak od J.J. Langnera, který vyšel v roce 1926, jednak od Ericha Sojky z roku 1987. Zde se však nejedná o první vydání Sojkova překladu. Sama jsem měla k dispozici jeho překlad díla z roku 1969. Kdy Sojkův překlad vyšel vůbec poprvé, diplomantka neuvádí.

Srovnání rozdílů mezi oběma překlady diplomantka poněkud mechanicky začíná na rovině grafické, dále provádí analýzu obou překladů na rovině lexikální, morfologické, syntaktické a stylistické. Poslední podkapitola se věnuje chybám v překladech.

Pro pochopení díla, jeho interpretaci, je vždy nejdůležitější aspekt sémantický, který všemi výše zmíněnými rovinami prolíná. Ten však v práci M.Wacnik nějak výrazně akcentován není. Důvodem může být skutečnost, že ačkoli názvem své práce diplomantka deklaruje porovnání dvou překladů díla v celém jeho rozsahu, skutečné analýze podrobila jen asi prvních 60 stran, jak vyplývá z citací. Celkový počet stran ani u originálu, ani u obou překladů autorka neuvádí. Přitom např. vydání Sojkova překladu z r. 1969 v nakladatelství Vyšehrad má celkem 457 stran díla, plus doslov a vysvětlivky překladatele. Z toho lze usoudit, že se diplomantka omezila jenom na zlomek díla, což považujeme za nedostačující.

Přínos diplomové práce rovněž snižuje značné množství chyb a překlepů. V této souvislosti by si zasloužilo věnovat větší pozornost pravopisu a deklinaci zájmen osobních i posesivních, v nichž diplomantka chybuje velmi často: *k ním* (s.25), *o svoji manželce* (s.26), *po ni fyzicky touží* (s.27), *...křesťanská víra, která dala ji sílu* (s.27), *byla Petroniovou milenkou, ... později ním osvobozenou* (s.29), *...oba se liší svoji grafickou stránkou* (s.53), *k ni* (s.61), *...získává naši pochvalu* (s.94) a řada dalších. Chybné užívání kvantitativních vokálů je dost časté i jinde: *nad lidskou přirozenosti* (s.28), *literární vzdělaní* (s.46), *v zajetí slohových prostředku* (s.50), *zdá má žena duši* (s.55), *oproti Sojkově překladů* (s.62), *oblíbě... listky* (s.69), *zbohatlíci místo zbohatlíci* (s.71) a celá řada dalších. Přitom řada těchto chyb vznikla pouhým přepisem, neboť jde o citáty z překladů. Z chybných užití valenčních vazeb uvedme *navrátil se na křesťanskou víru* (s. 26), *pohrdání nad lidskou přirozenosti* (s.28), *blíže polské předlohy* (s.63). Na závěr jedna syntaktická chyba na hranici srozumitelnosti: *Subíhající časem text překladu bude určen úplně jinému adresátovi než ten, kterému byla adresována předloha*. (s.44). Posláním oponentského posudku není uvádět výčet všech jazykových nedostatků, je však zřejmé, že by si práce zasloužila důkladnou jazykovou revizi.

Závěrem je třeba říci, že přestože si diplomantka zvolila téma zajímavé, podnětné a pro rozvoj teorie překladu jistě přínosné, zůstala někde v půli cesty. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako dobrou, a to v souvislosti s tím, jak v průběhu obhajoby M. Wacnik bude reagovat na jednotlivé připomínky.

V Praze dne 6. září 2010

PaedDr. Ilona Kořánová